

Këyítfii Saak bínfa Wo'eencii lëgís Këyítfida

Këyítfii fii fëri Saak bín béeb buwii en bu-Kooh tasaarukoh ga ëldúnada. Saak enee bo' yilëeki'-teek ga kerceencaa ga Yéerusaleemda. Wo'u an Yéesu yëri en yaakci. Biyewin ga buwii ya bídee këyítfii fiida wo'ee an ba gëmin ee ka hotukëerii ga badukeenaagaba. Iñaama tah ya wo''aba an kigëm jom kitaam na kitum yijófi'. Saak kelohha an ga duuy kerceencaa, buwaa laakooda ensee ga coonu ndaga ha'-alalcaa yéensee hafba don. Iñaama tah ya wo''a ha'-alalcaa ba watuk kitum fodii buwaa filiimunoh na ëldúnada, wayee ba am buwaa laakooda yah kanak. Tíkka ga ya wo''a béeb watuk kiñaroh, ba am túuwtaagaba, ba dëk ga kitaabuk yijófi' fodaa Kooh nakohkada.

Këyítfii Saak bínfa tiidoh anee:

- 1 - Këñdoh (1: 1)
- 2 - Kigëm na kiñaañkaa meyoh ga Koohda (1: 2-18)
- 3 - Kisúkúruk wo'eenii Kooh na kitum iña wa nakohda (1: 19-27)
- 4 - Kigënantiloh jomoo kilaak (2: 1-13)
- 5 - Kigëm jom kitaam na tumeen (2: 14-26)
- 6 - Kiñaañkaa meyoh ga Koohda na kiwatur perem (3: 1-18)
- 7 - Kifiliimunoh na ëldúna (4: 1-5; 6)
- 8 - Kimúuñ na kikím Kooh (5: 7-20)

Kēñdoh

¹ Mi Saak, mi súrğa Kooh mi súrğa Yéesu Kiris-
taa, Ha'mudii. Mi yii kēñí' jawootcii Isarayeel*
cidaanġaah na kanakcii tasarukoh ga ěldúna
tóohġa.

Kiyégís ngēm ga coonu

² Mbokcii, binaa dŭ keen ga coonu, ga daa
ca mín kiman tóoh, leenaa taabat ga na keeñ
wisóosí' seġ.

³ Ndaga dŭ inohin an coonucaama mínndii yen
ga ngēmiigarúunaa, onanwa kiwēñ kiyégís.

⁴ Kon teewohat kiyégís kimētí' sġk en đanaa
dŭ síkoo ga dara ee dŭ mat ga tóoh.

⁵ Binaa laak garúu, ɓaa hamhamaagari dooyyi-
inaa, ya kíimat Kooh hamham, Kooh hayyiwa
ki'on. Ndaga Kooh oni ɓééġ, foñoo ken ee ñaroo
ken ga.

⁶ Wayee ya en na kikiímaa, ya taabat ga na
ngēm ee ya hanat kilaak hel kanak ga, ndaga ɓaa
laak hel kanak man na dúusaa giyyaa uuris ɓewí'
egiwa daa en ɓééġ.

⁷ Baa man fodaama hanat kitum helci ga
kilaak yen ga Ha'mudii,

⁸ ndaga iñaa ya aasoh tóoh ya laak hel kanak
ga, ya egiskohi.

Kinduul na kilaak alal

⁹ Baa en nduul garúunaa ya neɓlukat ndaga
Kooh hayyi kibewí',

* **1:1** 1: 1 Jawootcii Isarayeel waa' kiwo' ɓuwii gēm ga Yéesu ga
ěldúna tóohġa.

¹⁰ ee ha'-alal, ya neblukat ban ndaga Kooh hayyi kiyóoskí'. En ki'ena, ha'-alal léeħdfuki fodii sapuus-pëegíi.

¹¹ Nohii kolukaa, wa tam jír, wa tēkí' pëegíifaa, sapuuscaa keen, mo'laataa pëegíifaa ka'. Ha'-alal, ga dūuy lëgëyaagari, yah kilëehdfuk fodaama.

Coonucii dali bo' na iñcii eki bo' ga kitum iñaa joffiida

¹² Ya yewinin múu', baa yëgísín ga coonucaa ya hídohi nacada. Ndaga ya teewoh kiyëgískaagari na ndam ga dūuy coonucamaana, ya hay kilaas kipeskaa en neehalaa Kooh díŋ buwaa waarussída.

¹³ 'Bo', binaa helci ka' ga kitum iñaa joffiinaa, ya hanat kiwo' an: «Kooh yërí híi'too ga.» Ndaga laakoo iñaa híran Kooh ga kitum iñaa joffii, ee ya ga kihafci, ya híiroo ken ga kitum iñaa joffii.

¹⁴ Baa en béeb, neblaata-kumuunci wërí nookiri, wa dúkiri bi ekki ga kitum iñaa joffii.

¹⁵ Lëehíraa neblaata-kumuun taabukkinaa, wa lím baakaa', ee baakaaraa ka' bi mataa, wa lím kikaan.

¹⁶ Dú, mbokciigoo mi keeñukda, ken hanattúu kidúk ga iñii yii.

¹⁷ Iñaa dú onu yijófi' tooh na béeb sërcaa matin, ca yoosukoh d'ook, ca meyoħ ga Paamudii en tooh lee'laata. Ndaga Kooh laak badukeen wíinoo ee ga daa ya hanoh tooh, ñúus laakoo da.

¹⁸ Neħ Kooh hen ya límbaruu, koorohha ga wo'eenii en kayohda, doonaa dú en fodaama buwii kuliyuk ga tooh iñcii ya sakda.

Kisúkúruk wo'eenii Kooh na kitum iña wa nakohda

¹⁹ Mbokciigoo mi keeñukda, foñat hel ga iñii mi wo' yii: baa en béeb gaawat ga kisúkúruk wo'eenii Kooh, wayee ya hanat kigaaw kiwo', ee ya hanat kigaaw ki'ayluk.

²⁰ Ndaga baa aylukin tumoo iña júwin ga fíkii Kooh.

²¹ Kéri tah meydohat ga haffúu béeb iña líibdan keeñjúu, na ban kisoot kihépí'. Yóoskídat haffúu ga fíkii Kooh, dú took kite' wo'eenii mínndúu kimúsal ee Kooh sok ga keeñjúuda.

²² Kaa eemat rek ga kisúkúruk wo'eenii Kooh, dú dúki haffúu ga iñaama. Wayee tumat iña wa nakohda.

²³ Ndaga baa súkúruk wo'eenii Kooh ee tumoo iña wa nakohda, man na bo', yaa malak fikíifaagari ga seetu, ya hotfa ga daa fa manda.

²⁴ Ya seetu'uk bi ya lëhíraa, ya yee, ya dal ki'al daa ya manda.

²⁵ Wayee bo' yaa ga, yaa heel ki'ínoh dijófi' Waasii Kooh wimëti'wii on ßuwii kilaas haffada. Ya abinwa dijófi' ee foñnjiwa. Ya eembii ga kisúkúruk iña wa wo'danaa ya aluk, wayee ya yaa tum iña wa nakohda. Baa yaama, iña ya tumda, keeñci hay ga kisoos.

²⁶ Baa fu foñ an fu taabuk Kooh ee fu mínoo ki'am kúuwfunaa, fu dúk haffu: kitaabuk-Koohkaagaraa kaama laakoo jeriñ.

²⁷ Kitaabuk-Koohkaa setin ee laakoo sík, ga fikii Kooh, Paamudii, kéri en: kihaltuk baayucii na beticii yaalciigaba kaanin ee enu ga coonuda,

na ban ki'abuk ga iñcii ga ëldúna, lííbfí bo' ga fíkíi Koohda.

2

Kigënantiloh jomoo kilaak

¹ Mbokcii, ngëmumgarúu d'ú laak ga Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu laak ndamda, hanat kitaam na kigënantiloh ga díkaantirúu.

² Fodii dii: ha'-alalaa ekuk kúltí cimóri' na kipii-wúrúus ga tokontaa, yëri hay, aassa jaan-gaagarúu. Laakka nduulaa ekuk líil-kúltí hay, aassa ban.

³ Yaa ekuk kúltícaa cimóri'caada, d'ú onndi cée' wiyaak, d'ú wo' i an: «hay, yugaa dii ga fíkíi.» Ee d'ú wo' nduulaa an: «fu, tuukaa hen», Wala «fu, yugaa kakay ga kotciigoo!»

⁴ Iñaama d'ú tummbinaa, lak d'ú gënantilohin ga díkaantirúu ee d'ú atti''ii na keeñ wimóri'.

⁵ Mbokciigoo mi keeñukda, s'úkú'kattoo: buwii tíku nduul ga ëldúnada, Kooh tanukba, doonaa ngëmaa ya onbada dooyba alal ee ba laas ga Nguurii Kooh díŋ buwii waa'tida.

⁶ Wayee d'ú tíkkii nduul bo'! Enndii ha'-alalcii bëri hoonohirúu kilaak jame? Enndii bëri fahirúu bi ga paancii atti'ohsidane?

⁷ Man bëri ñaawali teekii Kiristaanii wimóri'wii d'ú bayda.

⁸ Waasii Nguurii Kooh, fodaa daa bídu ga Këyítfaada, nakoh an: «waaraa mooroomfu fodaa daa fu waa' haffuda.» Binaa d'ú taabuk iñaamanaa, d'ú tumin iña jofin.

⁹ Wayee binaa d'ú gënantilooh buwiinaa, d'ú tumin baakaa', ee waas tíkkinndúu, ndaga d'ú kældúkin iñaa waas nakohda.

¹⁰ Kèrí tah, baa fu taabuk tooh iñcaa waas nakoh ee fu kældúk wínoo rek gacanaa, lak waasaa tooh tíkkinndaa.

¹¹ Ndaga Kooh yii wo' an: «Kaa d'úk yaalfu wala betifu, fu faanuk na bo' yiliisda» yèrí wo' an: «Kaa laŋ kumuun bo'.» Kon binaa en an fu d'úkkii yaalfu wala betifu, fu faanuk na bo' yiliis, wayee fu lagin kumuun bo'aa, fu kældúkin iñaa waas nakoh.

¹² Kon wo'at, d'ú tumi fodii buwaa jom ki'atti'u ga waas, waasaa oni buwii kilaas hafbada.

¹³ En ki'ena, baa laakoo yërmaandi ga mooroomci, Kooh atti'oori na yërmaandi; wayee luu Kooh atti' atti', yërmaandaagari mín.

Kigëm jom kitaam na tumeen

¹⁴ Mbokcii, kiwo' an «mi laakin ngëm» ee ngëmaagaraa taambii na tumeen, jeriñ ya? Ngëmaama mínin bo' kimúsale?

¹⁵ Fodii dii: d'ú laak mbok yiyaal wala yibeti, yaa laakoo iñaa ya ekukan ee ya laakoo iñaa ya ñaman besaa en béeb.

¹⁶ Laak garúu yaa wo''i an: «Karaa na jam ee fu ekuk faanfu bi bít, fu ñami bi fu kap!». Ya wo''i iñaama ee ya e'tiiri iñaa ya soolukdanaa, laak ya jeriñ?

¹⁷ Ngëm man fodaama: ngëm kesi taambii na tumeenaa, wa leeh.

¹⁸ Heyna bo' hayyoo kiwo' an: «Bii laak ngëm, bii laakka tumeen.» Wayee mi taasanndi an:

«teewaaroo ngëmaa bo' mín kilaak ee taambii na tumeen, mi, mi teeɓpaa ngëm ga tumeen.»

¹⁹ Fu gëmin an Kooh ya yíinoo doŋ. Rabcii bibóní' bii ban gëmuunun iñaama ee ɓa bii saak ga ndaga kitíit.

²⁰ Fu laakoo hel kat! Fu waa' iña teewanndaa an ngëm taambii na tumeenaa laakoo jeriñe*?

²¹ Caasambuu Abaraham, Kooh abohhi bo' yijúwíraa, enndii ga daa ya faanee kowuci Ísaak ga loteelaa kitumi' Kooh sarahdane?

²² Kon fu hotin an ngëmaagari taabee na tumeencaagari. Fodaama ngëmaagari mínnda kimat sèk ndaga tumeencaa taam gada.

²³ Fodaama iñaa bídu ga Këyítfaada, matta an: «Abaraham gëmin ga Kooh, kërí tah Kooh abohhari bo' yijúwí'✧»

Kooh teekkari filiici✧.

²⁴ Kon dú hotin an Kooh abohi bo' an ya júwin, ga tumeencaagari, wayee enndii ga ngëm kesi.

²⁵ Enee da ban na Rahap, faankoh-pakayaa. Kooh ammbari ɓaa júwin ndaga tumeencaagari†. Yëri ekee ɓuwaa ɓu-Isarayeel woseeda ga kaanci, ya dímallaba kisaadoh ga waas wiliis.

²⁶ En ki' enaa, foda daa faan, fa íkissiinaa, fa kaanda; ngëm ban, taambii na tumeenaa, wa leeh.

* **2:20** 2: 20 laakoo jeriñe laakin ga Këyítcaa cidewaacaa ɓaa wo': ngëmaa kaanin ✧ **2:23** 2: 23 Malkat Sënees 15: 6. ✧ **2:23** 2: 23 filiici Ísayíi 41: 8. † **2:25** 2: 25 Rahap Ga waa yaawúu'caa hayu teeraa Yérikóo kimalakwa balaa ɓa hay kiheñoh na ɓu-teeraamanaa, Rahap yaama, ee enee faankohda, yëri daakeɓa, lëeh' ta dímallaba ɓa saan ee ken hottiɓa.

3

Kiwatuk peremfu

¹ Mbokcii, hanat ki'en baa koluk garúu béeb waa' ki'en jégíroh, ndaga dú ínohin an dí, jégírohcii, dí wéñan kimesik atti'.

² En ki'ena, dū béebpuu dū yewinin ki'eldoh ga íñii yii wala íñaa yaa. Baa èldohoo taa' ga kiwo', baa yaama bo' yimèti' ee mínin ki'am hafci ga tooh.

³ Du eki lahaß ga kúuw pënís doonaa ya tooki'tuu, fodaama dū èewdohhi ñúm daa nebpuu.

⁴ Malakat ga gaal-giyy ban: daa wa hín kiyakda tooh ee uuris bayiwada, kuwalañ jijutuut fólíriwa. Luu uuris wiyaak ye'eewa, wa aawi ga daa neß fólírohaa.

⁵ Perem manda ban. Pa enaama yijutuut ga faan bo', wayee pa ndamuk kilím enaama ciyaak. Malakat hemet-kiwii. Ja jijutuut ee ja dooyin kitèki' luuf wiyaak.

⁶ Perem ban kiwii. Pa líif na yibóní' kesi. Pa en ga faannduu ee pèrí lííbfifa béebfa. Pa tamin na kiwiikaa safara ee pa tèkíri kipeskiiruu ga èldúnada, aboh ga kilímuk bi ga kikaan.

⁷ Bo' laakin hel kitagat heet rawaa en tooh: ennda rap-luuf, ennda sel, ennda rabcii fasukida na bii ga dūuy giyda; ee ya tagattaða.

⁸ Wayee perem, ken mínoopa kiko'. Pa enin enaama yibóní' yaa abukoo, ee pa líif na danaraa apin.

⁹ Perem përi ðu kañohi Paammbuu Ha'mudii, ee përi ðu cojohi buwii Kooh sak, mëdi'taba na hafciða.

¹⁰ Kúuwkii ka kínoo, kërí meydohi wo'een barkeel, na wo'een coñ. Mbokcii, iñaama jomoo ða kimín ki'en.

¹¹ Músúmaa newin na maa aayin mínan na kihaal ga kuhaalaa jíinoo?

¹² Mbokcii, een mínan na kilím towu yaawuun wala kedik-reseñ lím towu een? Fodaama ðan, kuhaalaa meydohi músúmaa aayin maraa, meydohoo músúmaa newin.

Hamhamaa meyoð ga Koohða

¹³ Yiida garúu laak kiñaañ ee ínohin yen? Ga ðadukeenci wijúwí', ya teewohatka ga tumeen-caa teeyin, caa teewoh kiñaañ kimëti'.

¹⁴ Wayee en lak keeñnjúu líif na ki'iñaan kiyaak na kinookoh kilaak rekaa, kaa ndamukat kiñaañ ndaga ðú taambii ga kayoh.

¹⁵ Kiñaañkaagarúu kaama meyoðhii ðook, ka kuu ëldúna, kuu bo'-súusúus ee ka kuu Seytaani.

¹⁶ Ndaga daa ki'iñaan na kinookoh kilaak enoh béeb, coow na tumeen cibóni'caa en béeb caada.

¹⁷ Wayee ðaa laak kiñaañkaa meyoð ðookða, ðeb kiset hen paay, ya hannda kiyewin jam, ya teeyya; ya híðirohi hen, ya líifin na yërmaandi, ya lími yijófi'; ya fa'ðohoo ken ee ya ínohoo kijóðjóðuk.

¹⁸ Bo'-jam daa ya enoh tóoh, ya soki jam da, ee yijúwí' yëri ya píiki ga.

4

Kifiliimunoh na ëldúna

¹ Heñcii na ñarohcii ga ðuuyçúuda ñii hay-dohcaða ya? Kiwaa' neblaata-kumuunkii ðëk kiheñoh ga ðuuyçúuda këri haydohca.

² Dú ðiibukin yen, dú mínoori kilaak ee dú hatinin kilan kumuun ðo' ga. Dú kaani na ki'íñaan ee dú laakoo íñaan dú waa'da, faf dú en ga kiñaroh na kiheñoh. Íñaan dú waa'da dú laakoori, ndaga dú kíimoowa Kooh.

³ Luu dú kíimee Kooh ya onoorúu, ndaga dú kíimoo ga daa jomda ee dú ëwrukkii dara ga, enndii íñaan ne ð kumuunndúu kepaan.

⁴ Dú oorin Kooh!* Dú ínohoo an kifiliimunoh na ëldúna këri en kisan Kooh hanaa? Baa fu waa' kifiliimunoh na ëldúnanaa, fu tumin haffu baa waa'tii Kooh.

⁵ Kaa foogat an Këyítfaa wo' sooy. Fa wo' an: «Helaa Kooh tum, wa ðëkka garuuda, ya waa'wa hen bi ya naalohinwa.»†

⁶ Ee sah kijofkii Kooh teebpúuda paafin daama, ndaga bíduunun ga Këyítfaa an: «Kooh tookdoo buwii bëwí' haffbaða, wayee ya laakin yërmaandi ga buwii yóoski' haffbaða.»

⁷ Kon ayat haffúu ga Kooh, dú sagi' Seytaani, ya soof fenoo, ya úsaayyúu.

* **4:4** 4: 4 Dú oorin Kooh wo'eenii ga kiGerek diida man na «betifaa dúk yaalci ya faanukka na ðo' yiliis.» † **4:5** 4: 5 Helaa Kooh... naalohinwa Lëegísoh ciliis wo' da an: Helaa Kooh tum ðëk garuuda, íñaan ya waa'da, ya sagin wa bokidohu na yen yiliis.

⁸ Deeyat ga Kooh ee ya hay garúu kideey. Dú, tumoh-baakaa'cii, sétírat yahhúu ga yibóní', d'ú bii d'ú laaki hel kanakda, sétírat keeñciigarúu.

⁹ Keeñjúu leehat, aawat kitoŋ d'ú looyi. Tiyentiigarúu enat moon, keeñciigarúu soosda, ca leehat tak.

¹⁰ Yóoskírat haffúu ga fíkíi Ha'mudii ee ya hayyúu kibëwí'.

Ki'abuk ga ki'atti' mooroomfu

¹¹ Mbokcii, ken hanat kiwo' ga mooroomci iñaa bonin. Baa wo' ga mooroomci iñaa bonin wala atti'innaa, ya wo'dín Waasii iñaa bonin ee ya atti'inwa. Ee waas, fu atti'wanaa, fu enissii baa taabukwa wayee fu en baa atti'iwa.

¹² Kooh haŋci doŋ, yërí hëwí' Waasii, ee yërí laak ki'atti'. Ya doŋ yërí mín bo' kimúsal, ee ya mín bo' kisaŋku'. Haa fu yii fu atti'i mooroomfuda, fu tík haffu ba?

Watukat kiyéen haffúu

¹³ Súkú'kattoo diima, d'ú bii d'ú wo'i an: «Wati wala kuwis, dí hay kika' teeru nangam, dí tum da kíis. Dí toonsuki daama bi dí laak kopa'.»

¹⁴ Dú ínohoo dara ga kipessúu, iñaa ka yah kuwisda! Ndaga d'ú man na eeb. Wa kolukaa, maañoó dara wa keen.

¹⁵ Dú jom anee kiwo' kay: «Neɓ Kooh, Ha'mudiinaa, dí hay kipes, dí hay kitum iñii yii wala iñaa yaa.»

¹⁶ Wayee ó'oo! Dú yéegin haffúu ee d'ú ndamuki rek. Kiyéen haffu fodaama daal, joffii!

¹⁷ Kon, baa fu ínohin iñaa fu jom kitum yijófi', fu tummbiirinaa, fu koorukin baakaa'.

5

Iñcii yoot ha'-alalcii'da

¹ Súkú'kattoo diima, d'ú ha'-alalcii! Aawat kilooy, d'ú weleluki ndaga coonucii sekkúud'a!

² Alalciigarúu nopin ee kúltíciigarúu maasohin.

³ Wúrúusiigarúu na hēelísiigarúu homaakin[☆]. Homaakaama hay kiteewoh fodii seedi iñcaa cibóni'caa d'ú tumeed'a. Ee homaakaama, fodii kiwii, hay kiñam faanciigarúu. Ēldúna, daanaka, leehin ee d'ú bii lís haffúu kigari' alal!

⁴ Malkat, koparii jomee kifayohu píikohcii lēgēysee ga yoonciigarúuda, d'ú tēhdohinwa kak, wa wii fiip rek. Ee jambatcii píikohcii aasin nof Kooh, Ha'mudii wēñ buuroo buu'da.

⁵ Dú cattii dara ga ēldúnarúu, d'ú dēk ga mo'laat na neblaar rek. Dú kapin dút en fan júuraa yafalu hen, d'ú bii sek bēriinaa d'ú hoossand'a.

⁶ Baa tummbii dara, d'ú atti'inndi kikaan, d'ú lagin kumuunci ee ya nookohhii ga.

Múuñat, d'ú seki

⁷ Kon mbokcii, múuñat d'ú seki bi ga daa Yéesu, Ha'mudii haysisan. Malakat ga daa línoh múuñi, aboh ga toḃcaa ḃewi kikeen bi ga daa seek wíisan, kakay eroh towu tilúudí'.

⁸ Dú ban, múuñat fodaama, d'ú am bi yēgís, ndaga kihayiskii Ha'mudii deeyin.

⁹ Mbokcii, ken hanat kijambatuk ga mooroomci, en ḃanaa Kooh atti'oorúu. Malkat bii yah ki'atti'da sah yeema ga halii.

[☆] 5:3 5: 3 Malkat Mēccēe 6: 19.

10 Mbokcii, malkat ga seldíiga-Koohcaa. Ba wo'ee ga teekii Ha'mudii ee ga d'uuy coonucaagaba, ba múuñee hen. Taabat ga kotcaagaba.

11 Ínohat an, dí wo' an ba yewinin múu', buwii yégís ga d'uuy coonucaagabada. Dú kelohin iñaa wo'u ga Yoop✧, ga daa ya tookee kimúuñda. Ee dú hotin iñaa Kooh, Ha'mudii méeñjohi kitumi'da, ndaga Kooh, Ha'mudii líif na kijof na yërmaandi.

Kiwaat joffii

12 Ee sah mbokcii, kaa waatat múk✧. Enndii ga teekii d'ook-Kooh, enndii ga teekii kakayfii wala ga enaama yiliis. Ga daa ka mín kiman tóoh, wo'eenndúu en «Eheenaa», enat «Ehee», en «Ó'óonaa» enat «Ó'óo». En d'anaa Kooh atti'oorúu.

Doolaa laak ga kíkím Koohda

13 En laakin garúu yíinoo yaa en ga coonunaa, ya kíimat Kooh. En laakin garúu yíinoo yaa en ga jamaa, ya kañat Kooh na tiyeek.

14 En laakin garúu yíinoo yaa d'úukoolinaa, ya baylukat yaakcaa ga jaangaada. Ba kíimi'ti Kooh, ba leeffi dúuleen✧ ga teekii Ha'mudii.

15 Kíimaama taam na ngemda hay kimúsal d'úukoolíraa: Ha'mudii hayyi kiwëkí'. Ee en an ya tumin baakaaraa, ya bayaluca.

16 Kon baa en béeb wo'at baakaa'caagari ga fíkíi mooroomci ee yaa en béeb kíimi' mooroomci Kooh, en d'anaa dú wak. Baa júwin

✧ 5:11 5: 11 Malkat Yoop 1: 20-22; 2: 10. ✧ 5:12 5: 12 Malkat Mëccée 5: 33-37. ✧ 5:14 5: 14 Malkat Marka 6: 13.

kíim Kooḥaa, kíimaagari waama, doolaagaḍa límin yiyaak.

¹⁷ Malkat ga Ili, sèldíiga-Kooḥaa, ya enee bo' doṅ fodii garuu. Wayee ga waa ya kíimmba Kooḥ na ngëm doonaa ya towooda, músú keenndii kakay bi laakka tíkiis taahay na caban.

¹⁸ Waa ennda ḍa, ya kíimissa Kooḥ ya toḅ, Kooḥ toḅpa, doo kakayfaa, faa han ki'eroh iṅaa pesohohsan.

Gíndí'at buwii múuyḍa

¹⁹ Mbokcii, laak garúu yíinoo yaa ḍeen kay-ohfii, ee laak garúu yaa gíndi''inaa,

²⁰ leenaa níindískat iṅii yii: 'Béeb ḥaa fu gíndi tumoh-baakaa' ee lak ya múuyee hen ga waas wibóníraa, fu bewohinndi ga waasaama, fu sominndi ga kikaan ee fu hay kitah bi baakaa' ciyewincaa ḥaa yaama tumḍa Kooḥ bayallica.

**Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiliimunkii
ki'askii**

**Noon: Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiliimunkii
ki'askii New Testament**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Noon)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

7c1cfb93-c4c9-5127-ac22-ecb23adca870